

In 2014 raakte bekend dat Chris Froome (32) aan de salbutamol zit. Bepaald vervelend wel dat hij in de voorbije Vuelta het dubbele van de toegestane hoeveelheid plaste. Het wordt een hele klus om onder een straf uit te komen, maar met de regels van 2018 was hij misschien niet eens positief. **HANS VANDEWEGHE**

Froome trapt op zijn adem

1

Wat heeft Chris Froome misdaan?

De viervoudige winnaar van de Tour de France heeft in de door hem ook gewonnen Ronde van Spanje van afgelopen zomer een urinestaal afgeleverd waarin 2.000 nanogram per milliliter urine salbutamol is gevonden. De grenswaarde die niet mag worden overschreden is 1.000, maar gezien de relatief grote foutenmarge vraagt het wereldantidopingagentschap WADA om pas te rapporteren vanaf 1.200.

Volgens de WADA-code is een staal met 2.000 nanogram salbutamol een *adverse analytical finding*, een afwijkend analyseresultaat dat kan leiden tot een doping-schorsing. Dat is bekendgemaakt door zijn ploeg Sky, die daar onder druk van ongecontroleerde media-aandacht zelf mee naar buiten kwam, en het is bevestigd door de internationale wielervedicatie UCI.

Zijn collega Alessandro Petacchi kreeg in 2007 een jaar op de strafbank voor 1.360 ng/ml en Diego Ulissi kreeg negen maanden voor een waarde van 1.900. Het is nu aan Froome om te bewijzen dat hij niet meer heeft geïnhaleerd dan toegelaten.

Salbutamol is een bèta-2-agonist, nog het best bekend als het actieve bestanddeel van de veelgebruikte puffer Ventolin, die ook bij Froome in de achterzak zit. Salbutamol is toegelaten volgens de WADA-code, zelfs zonder toestemming voor therapeutische noodzaak (TTN), maar dan mag je maximaal 1.600 microgram over 24 uur puffen. Pas als je meer dan 1.600 microgram nodig zou hebben, is er een TTN nodig, maar dan nog mag je nooit meer dan 800 microgram per 12 uur inhaleren. Froome heeft een TTN omdat hij lijdt aan inspanningsastma. Dat schreef *Le Journal du Dimanche* in de zomer van 2014, nadat die was getipt. In de Dauphiné dat jaar was ook al te zien hoe Froome in volle finale zijn puffer bovenhaalde en inhaleerde. Heel geheimzinnig werd daar niet rond gedaan.

3

Hoe moeten we dit nieuws inschatten?

Chris Froome en Sky wijzen erop dat niks illegaals is gebeurd. Volgens Froome was zijn astma in de Vuelta verslechterd en heeft hij op advies van de dokter vaker geïnhaleerd dan anders. "Ik ken de regels en heb mij altijd aan de maximale hoeveelheden gehouden. Ik beloof dit uit te klaren."

Sir Dave Brailsford, de manager van Sky, zei te willen meewerken aan het onderzoek. Hij lag eerder al onder vuur omwille van een geneesmiddelenfraude richting Bradley Wiggins in de

door hem gewonnen Tour 2012 en diens corticosteroïdenattesten, iets waar op de keper beschouwd ook niks mis mee was.

Brailsford: "Er zijn complexe medische en fysiologische elementen die meespelen in het metabolisme en de uitscheiding van salbutamol. Ik heb er vertrouwen in dat Chris binnen de toegelaten doses bleef."

Wiggins is destijds geout door het Russisch hackerscollectief Fancy Bears. Ook hij had een TTN voor salbutamol en nog wat gelijkaardige

middelen om zijn ademhalingsproblemen te verhelpen. Fancy Bears bracht naast Wiggins nog 34 andere atleten in verband met het toegestaan gebruik van salbutamol.

Het effect van salbutamol op de prestatie is overigens nooit bewezen, het negatief effect van kortademigheid daarentegen wel. Men kan overwegen om iedereen die een geneesmiddel moet nemen te verbieden aan sport te doen, maar dan kom je in conflict met het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

4

Heeft Froome een kans om vrijuit te gaan?

Jazeker. Chemometricus en streng criticus van de dopinglabo's Klaas Faber tweette meteen dat die grens van 1.000 een staaltje arbitraire pseudowetenschap is en dat niemand daarop mag worden veroordeeld. Dat is misschien wat zwaar op de hand, maar sowieso zijn grenswaarden arbitrair (maar ze zijn er en je moet er rekening mee houden) én onderhevig aan een foutenmarge.

In het geval van Froome (en wellicht ook eerdere gevallen) is er misschien een derde oorzaak die zijn hoge concentratie salbutamol verklaart. Het is bekend dat Sky-renners heel weinig drinken. Ze zweren bij de juiste energie in de juiste hoeveelheid op het juiste moment. Veel drinken is daar niet bij, want dat is loos gewicht en dan ben je zwaarder. De concentratie van een uitgescheiden product wordt

in grote mate beïnvloed door de dichtheid van de urine. Met andere woorden: hoeveel water/vocht zit er in de urine?

En kijk nu, op dichtheid wordt in de dopinganalyses getest voor stoffen die in het lichaam voorkomen en het analyseresultaat wordt dienovereenkomstig gecorrigeerd, maar niet voor middelen die van buiten het lichaam komen, waar salbutamol toe behoort. Het is te zeggen, er wordt niet standaard gecontroleerd en dus niet gecorrigeerd tot 31 december van dit jaar. Vanaf 1 januari 2018 moet dat wel, óók voor salbutamol.

Als de normale dichtheid van de urine (1,020 gram per milliliter urine) stijgt tot 1,035 – iets wat maar zelden voorkomt, dat moet gezegd – , dan zou de (vanaf 2018) gecorrigeerde drempelwaarde van salbutamol geen 1.000, maar 2.100 nanogram bedragen. Met andere woorden: als Froome kan bewijzen dat zijn urine die dag meer afbraakproducten, sediment en eiwitten bevatte dan vocht, gaat hij vrijuit.

Wat desgevallend niet zal beletten dat hij voor eeuwig het label 'verdacht' zal dragen. Hij blijft tenslotte een wielrenner en wie gelooft die nog?

2

Is inspanningsastma echt of een drogreden?

Froome moet door het slijk, maar inspanningsastma bestaat. Het is meestal geen drogreden om geneesmiddelen te mogen gebruiken in de hoop dat er beter wordt gepresteerd.

Wielrenners, schaatsers, skiërs, langlaufers en biatleten, ook zwimmers en roeiers hebben het vaakst een attest voor een puffertje, zoals bij ons het bekende Ventolin. Algemeen wordt aangenomen dat 7 procent van de topsporters aan inspanningsastma lijdt, maar dat loopt op bij sporters die gewend zijn van in koude omstandigheden te trainen. Op de Winterspelen van Turijn in 2006 gaf toch maar 8 procent van de deelnemers een TTN

op voor zo'n middel. Volgens het dopinglab in Gent worden steeds minder bèta-2-agonisten gevonden en heeft niemand van de Vlaamse geteste atleten de laatste vijf jaar positief getest.

Toch is het probleem bij buitensporters groter dan men denkt. Nog afgelopen maand kwamen wetenschappers van de universiteit van Kent tot de bevinding dat astma vaker voorkomt onder topvoetballers dan verwacht. Zij deden bij een honderdtal spelers onderzoek tijdens de voorbereiding op het nieuwe seizoen en constateerden regelmatig inspanningsastma bij gezond geachte voetballers.

'Ik ken de regels en heb mij altijd aan de maximale hoeveelheden gehouden. Ik beloof dit uit te klaren'

CHRIS FROOME
KOPMAN TEAM SKY

► Chris Froome juicht na de negende rit in de Vuelta. Later in deze ronde, op 7 september 2017, liet hij te hoge salbutamolwaarde optekenen. © AFP